

VEILEDNINGSHFTE

DUODJI/DUODJE/DUEDTIE I KUNST OG HÅNDVERK

Guksi - Samisk turkopp

Vanja Dahl Mostue, 2020

Dette veiledningsheftet er et enkelt utkast til et forslag til et læringsmiddel, ressurs og inspirasjonskilde. Det er en del av den praktisk-estetiske undersøkelsen til avhandlingen min *Duodji i Kunst og håndverk - En kvalitativ undersøkelse av vektleggingen av det samiske i undervisningen*. Det er utarbeidet med grunn i avhandlingens informanter sine intervjusvar, hvor fem av fem informanter uttrykket at det burde eksistere flere konkrete ressurser som omhandlet det samiske i undervisningen. De tre informantene som underviser i Kunst og håndverk sa også at de ønsket og trengte konkrete ressurser for å jobbe praktisk med duodji/-duodje/duedtie i Kunst og håndverk.

Dette veiledningsheftet er derfor beregnet for lærere som ønsker å jobbe praktisk med duodji/duodje/duedtie i Kunst og håndverk. Det tar utgangspunkt i min egen kunnskaps- tilegnelse gjort gjennom avhandlingens praktisk-estetiske undersøkelse, hvor produktet Guksi - samisk turkopp ble presenter.

Heftet inneholder et praktisk eksempel på hvordan du kan jobbe med hard duodji/duodje/-duedtie i grunnskolen. Heftet inneholder steg for steg veiledende fremgangsmåte med forklarende bilder fra egen prosess.

Materialer:

- Rikule i bjørk (kan erstattes med en bjørkestubbe /stor bit bjørkeved)
- Blyant
- Linjal
- Båndsag (eller alternativ sag)
- Pussemaskin (kan sløyfes og gjøres for hånd)
- Figursag
- Huljern/skulper
- Fil
- Sandpapir i forskjellige kornstørrelser
- Huggjern
- Kniv
- Olje til overflatebehandling

Valgfritt:

- Bit av reinsdyrhorn eller svijern/penn

GUKSI – SAMISK TURKOPP AV RIKULE I BJØRK

Rikule i bjørk. Begynn med å fjerne barken og sag en side av slik at koppens mønster kan tegnes på.

Følg rikulens naturlige form og tegn opp mønster. Omkrets for kopp og håndtakets form.

Bruk båndsaag for å sage ut hovedformen til koppen.

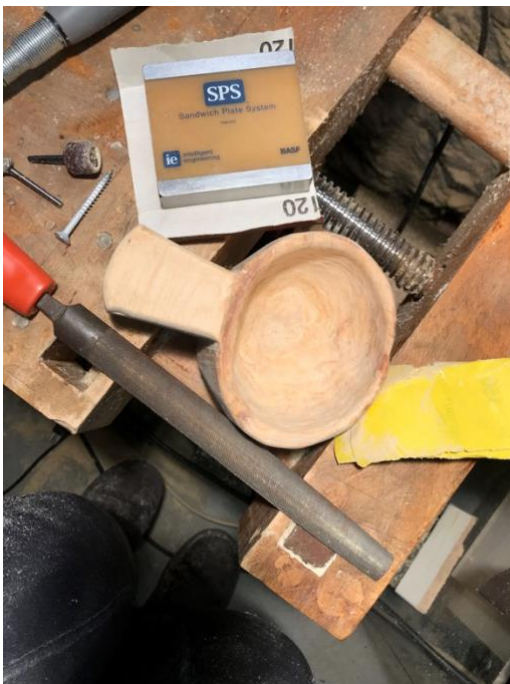
(Dette steget kan sløyfes) Bruk Pussemaskin / eksenter sliper for å forme koppen

Bruk figursag for å forme koppen ytterligere og til å sage rundt håndtaket og tilpasse formen.

Bruk huljern, også kalt skulper, for å hule ut koppen. Her er det viktig å være tålmodig og nøye i arbeidet slik at koppen ikke sprekker eller huljernene skjærer feil, og pass på at sidene og bunn har noe tykkelse slik at en ikke risikerer at det blir hull.

Bruk sandpapir i forskjellige kornstørrelser og eventuelt fil for å pusse koppen og forme små justeringer.

(Dette steget kan sløyfes) Dremel kan benyttes for å pusse noe inni og forme håndtaket.

(Dette steget kan sløyfes) Bruk båndsg, kan også benytte baufil, for å sage ut valgt form av reinsdyrhorn som kan felles inn i håndtaket på koppen.

Bruk sandpapir i forskjellige kornstørrelser for å pusse koppen ferdig.

(Dette steget kan sløyfes) Hvis det skal integreres bit av reinsdyrhorn i håndtaket på koppen: mål opp og marker hvor det skal integreres. Bruk huggjern og kniv for å hule ut rom til hornbiten.

Bruk valgfri olje for å overflatebehandle koppen. Jeg anbefaler linolje eller solsikkeolje, da dette er naturprodukter som ikke inneholder løsemidler, slik at de er trygt å bruke gjenstandene og trygt for elever å arbeide med. Denne koppen er overflatebehandlet med linolje.

GUKSI – SAMISK TURKOPP AV BJØRK MED SAMISK ORNAMENTIKK

Denne koppen er laget av bjørkeved, som er et fint alternativ til rikulen, som også er enklere å få tak i. Bruk samme fremgangsmåte som beskrevet.

Tegn opp et design av samisk ornamentikk på håndtaket.

Bruk svijern på det opptegnede samiske ornamentikken.

Denne koppen er overflatebehandlet med solsikkeolje.